

Latvijas Zinātņu akadēmija

EMĪLIJAS GUDRINIECES VĀRDBALVA 2024

PH.D. RENĀTE MELNGAILE

LZA Emīlijas Gudrinieces vārdbalva 2024. gadā piešķirta Ph.D. **Renātei Melngailei** (Latvijas Organiskās sintēzes institūts) par darbu "Fluormetilēngrupas pārneses reaģentu izstrāde", kas izstrādāts LZA korespondētājlocekļa J. Velika vadībā.

Bakalaura studiju laikā – 2015. gadā – Renāte uzsāka pētījumus Latvijas Organiskās sintēzes institūtā Organiskās sintēzes metodoloģijas grupā. 2017. gadā viņa ieguva inženierzinātņu bakalaura grādu ķīmijas tehnoloģijā Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU) par tēmu "Olefinu iekšmolekulāras jodsulfenilēšanas reakcijas izpēte" (vadītāji Dr.chem. Anna Ņikitjuka, Dr.chem. prof. Aigars Jirgensons).

2019. gadā viņa ieguva inženierzinātņu maģistra grādu ķīmijas tehnoloģijā RTU par tēmu "Vinilsulfonu fluorciklopropanēšana Korija-Čaikovska reakcijā" (vadītājs Dr.sc.nat. Jānis Veliks), par ko saņēma LZA Mārtiņa Straumaņa un Alfrēda Ieviņa vārda balvu ķīmijā. Renāte ir līdzautore arī pētījumam "Atklāts jauns organiskās sintēzes reaģents ar augstu pielietojamības potenciālu medicīniskajā ķīmijā", ko Latvijas Zinātņu akadēmija nosauca par vienu no desmit labākajiem Latvijas zinātniskajiem sasniegumiem 2019. gadā.

2019. gada rudenī Renāte Melngaile uzsāka studijas RTU doktorantūras programmā, un OSI izstrādāja doktora disertāciju ar nosaukumu "Fluormetilēngrupas pārneses reaģentu izstrāde" (vadītājs Dr.sc.nat. Jānis Veliks), kas tika veiksmīgi aizstāvēta 2023. gadā.

Renāte ir līdzautore piecām oriģinālpublikācijām, vienam apskatrakstam starptautiski citējamos žurnālos, kā arī rakstam ķīmisko reaģentu enciklopēdijā. Viņas zinātniskās intereses ir saistītas ar fluororganisko savienojumu iegūšanu un jaunu, efektīvāku reaģentu izstrādi.

Emīlijas Gudrinieces vārdā nosaukto balvu LZA piešķir jaunajiem zinātniekiem par labāko darbu ķīmijā vai ķīmijas tehnoloģijā. Professore E. Gudriniece (1920–2004) bija ķيميķe, LZA akadēmike, RPI (tagad – RTU) izveidojusi Organiskās sintēzes un biotehnoloģijas katedru un vairāk nekā 20 gadus to vadījusi. E. Gudrinieces zinātniskais darbs saistīts ar diketonu, heterociklisko savienojumu sintēzi un to bioloģiskās aktivitātes pētījumiem, mūža pēdējos gados – ar krustziežu un citu augu eļļu praktiskās izmantošanas iespējām biodīzeļdegvielas ražošanā. Par furacilīna sintēzi un ieviešanu ražošanā E. Gudriniece saņēmusi vairākas prēmijas. Apbalvota ar Paula Valdena medaļu un "Grindeks" un LZA balvu par mūža ieguldījumu jauno ķيميķu sagatavošanā un heterociklisko savienojumu ķīmijā.